

теоретичне, як практичне значення. Аналіз та оцінка діяльності держави в сфері освіти дає можливість вдосконалення її механізму. А завдяки теоретичним розробкам можливо буде виявити зміст та ступінь ефективності діяльності держави, оптимально визначити цілі та пріоритетні напрями політики держави в сфері освіти.

Література:

1. Амброськін В.В. Освітня функція держави як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Право і безпека*. 2020. № 1. С. 39-45.
2. Барановська Т.М. Функції сучасної держави в сфері розвитку місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 11. С. 76-79.
3. Пушкин А.И. Образовательная функция современного государства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Минск, 2002. 24 с.
4. Таджиев А.А. Образовательная функция государства в республике Узбекистан: теория и практика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Ташкент, 2011. 22 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-263-0-7>

FUNCTIONAL CHARACTERISTICS OF THE UKRAINIAN STATEHOOD (SOME THEORETICAL CONSIDERATIONS)

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ РОЗМІРКОВУВАННЯ)

Sivak V. M.

*Postgraduate Student at the Department
of General Theory of State and Law
National University
«Odesa Law Academy»
Odesa, Ukraine*

Сівак В. М.

*аспірант кафедри загальної теорії
права та держави
Національний університет
«Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Сучасні знання про державу, сягають корінням у глибоку історію, та маю ряд історико-філософських концепцій виникнення держави, її інститутів, форми правління тощо. Чіткого окреслення для Української

держави, потребує, саме феномен «державність», що має сьогодні велике значення, адже будучи первинним, визначає межі функціонування, подальші шляхи розвитку, слугує підмурками свого кінцевого продукту – держави. Актуальність дослідження поняття «державність», пов'язана в тому числі із міжнародно-правовими викликами сьогодення: порушенням світового правопорядку, та боротьбою за утвердження незалежності України. Державність – є однією з найактуальніших проблем теоретичної значущості, і вимагає детального та глибокого окреслення. Поняття «держава» є лише формою «державності», та як зазначає більшість науковців формально може виникнути самостійно.

Беручи до уваги висновок А. І. Оразбаєвої: «Не всі з двохсот реально існуючих сучасних держав у світі мають державність, оскільки для цього є недостатньою наявність «тріади» (територія, влада, населення), членство в ООН, «формальна «рівність» щодо один одного, а точніше, приналежність до спільноти держав (за Ф. Фукуямою): «Суть такого анахронізму в тому, що «ми стали використовувати слово «держава» (the State, der Staat; l'Etatetc.) не тільки стосовно суверенних учасників міжнародних систем, що змінюють один одного, а й до політик всіх часів, що мають більш менш виражену самостійність і здатність вступати в міжполітичні відносини» [4].

Говорячи про функції цивілізованої держави, О. Ф. Скакун виокремлює наступні, серед яких, внутрішні функції – забезпечують внутрішню політику держави: 1) політична; 2) економічна; 3) оподаткування і фінансового; 4) соціальна; 5) екологічна; 6) культурна (духовна); 7) інформаційна; 8) правоохоронна. Внутрішні функції держави можна поділити ще на дві основні групи: регулятивні та правоохоронні. Зовнішні функції – забезпечують зовнішню політику держави: 1) політична (дипломатична); 2) економічна; 3) екологічна; 4) культурна (гуманітарна); 5) інформаційна; 6) оборона держави; 7) підтримання світового правопорядку. У зовнішніх функціях держави можна виділити два основні напрямки: зовнішньополітична діяльність (тут особливе значення має функція оборони країни) і зовнішньоекономічна діяльність [6]. Аналізуючи функції держави, варто звернути увагу на внутрішню функцію – культурну (духовну). Вчені зазначають, що основою її суттю є консолідація нації, розвиток національної самосвідомості, сприяння розвитку самобутності усіх корінних народів і національних меншин, організація освіти, сприяння розвитку культури, науки, охорона культурної спадщини [2, 37]. Ця функція є водночас визначальною для подальшого розвитку держави.

Таким чином, для повного розуміння значення та глибини поняття державність, варто виокремити функції. Це потрібно також і з огляду на те що державність в більшому формує не тільки державно-правову, але й соціально-політичну реальність, щоби більше – ту якісно-своєрідну соціальну сферу, яка, крім державно-правових засобів, складається в силу багатовікових традицій, що міцно ввійшли в культурний арсенал нації [1].

Отже, до функцій державності можна віднести: історико-визначальну, традиціоналіську, націоутворюючу, а також трансляційну. Історико-визначальна функція української державності полягає в окресленні історичних етапів державності, дає змогу зрозуміти та досягнути правову традицію, як задала шлях розвитку держави. В. Селіванов, наприклад, визначає державність, як відображення певного рівня життєдіяльності суспільства на шляху його соціально-економічної й політичної структуризації, усвідомлення та визнання невід'ємного права народу на самовизначення [5].

Традиціоналіська функція державності, яка своєю чергою, пов'язана із культурною (духовною) функцією держави, говорить про ментальні особливості української нації в побудові власних інститутів державної влади, яка спирається на традиції. Важливість символів та звичаїв, як подальших атрибутів держави. Яскравим прикладом є інаугурація Президента України який присягає українському народові на Пересопницькому Євангелії.

З утворенням незалежної Української держави стало традицією під час присяги Президента на вірність народові України поряд з Конституцією України та Актом проголошення незалежності України класти Пересопницьке Євангеліє як найдорожчу духовну святиню [7].

Говорячи про націоутворюючу функцію, варто зазначити, що нація в процесі творення держави є основною. Адже саме нація, в різні періоди української державності, продовжувала відстоювати власне право на самовизначення, збереження власної культури та релігії, а також забезпечила утвердження сучасної незалежної української держави. Про це свідчить не тільки діяльність культурних, та освітніх товариств. Але й також створення українцями політичних партій для відстоювання власних інтересів, і пропозицій законодавчих змін. А також напрацювання доктрин, та програм відповідно до яких повинна була відбуватися побудова власної незалежної української держави.

Трансляційна функція державності полягає в передачі історичного-правового, соціального та культурного досвіду розвитку держави та суспільства. Як справедливо зазначається в сучасних дослідженнях з культурології, етнографії та сучасної юриспруденції, сучасні тенденції

у розвитку держав, сприяли необхідності звернення до юридичної спадщини, як синтезуючого чинника всього правового життя суспільства. Збереження та звернення до юридичної спадщини сприятиме гармонізації життя людей і правового життя, зокрема. Використання спільного минулого, незважаючи на скрутне володіння ним, зможе пробудити в людях потребу до досягнення світу, за умов сучасної соціальної модернізації [4].

На мою думку, перелік функцій української державності не є вичерпним. Але запропонований перелік, є основним для визначення досліджуваного поняття.

Література:

1. Геворкян В. К. К понятию государственности. Вестник Ереванского университета. Правоведение. 133.3. 2011. С. 18.
2. Мотиль І. І. Основні внутрішні функції Української держави [Текст] : монографія / І. І. Мотиль ; Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К. : ТОВ «ВБ «Аванпост-Прим», 2008. – 184 с.
3. Оразбаева А. И. Категория «государственность» как теоретикометодологическая проблема. URL : «edu.e-history.kz» электрондық ғылыми журналы № 1(05), 2016.
4. Рязанов М. Ю. Трансляция права и правовое наследие / М. Ю. Рязанов // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. – Одеса : Юридична література, 2016. – С. 65-67.
5. Селіванов В. Право і влада суверенної України. Методологічні аспекти: монографія. К.: Ін Юре, 2002. С. 284.
6. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : Підручник. Харків : Консум, 2001. 656 с.
7. Чепіга І. П. Пересопницьке Євангеліє // Українська мова : енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови ; ред. В. М. Русанівський [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – ISBN 966-7492-07-9.